

KOMVUX

Enligt L_{vux} 82

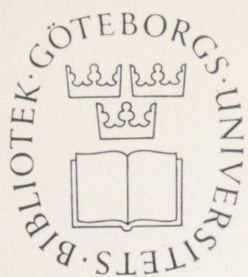
GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

100159 1364

**TILLHÖR REFERENSBIBLIOTEKET
UTLÅNAS EJ**

Kommentarer till
vissa bestämmelser i
förordningar
Läroplan för kommunal vuxenutbildning
SÖs föreskrifter

Pedagogiska biblioteket

REF
Läroplaner
900

Skolöverstyrelsen
Läroplan för kommunal
vuxenutbildning

KOMVUX

Enligt Lvux 82

Kommentarer till
vissa bestämmelser i
förordningar
Läroplan för kommunal vuxenutbildning
SÖs föreskrifter

*Sammanställda av
Bengt Jacobson*

FÖRORD

Läroplan för kommunal vuxenutbildning (Lvux 82) gäller i sin helhet från och med 1983/84. Lvux 82 består av en allmän del och ett kommentarmaterial som ansluter till den allmänna delen. Kommentarmaterialet utges successivt av SÖ. För varje skolenhet med komvux eller SSV skall dessutom finnas en lokal arbetsplan.

Grundläggande bestämmelser för verksamheten finns dessutom i olika förordningar, som regeringen utfärdar. Grundläggande förordningar är dels förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning (vuxenförordningen), dels förordningen om grundutbildning för vuxna. Dessutom utfärdar SÖ föreskrifter, som också är bindande, och allmänna råd.

I samband med införandet av Lvux 82 har SÖ utarbetat informationsmaterial och tillsammans med länskolnämnderna genomfört en omfattande informationsverksamhet.

I föreliggande skrift redovisas utvecklingen av komvux sedan riksdagsbeslutet 1967 samt behandlas vissa väsentliga frågor och problem i anslutning till Lvux 82. Sålunda belyses de grundläggande förutsättningarna för komvux, sambandet mellan målgrupper och kursutbud samt kursstrukturen och förutsättningarna för kursplanernas utformning såväl som undervisningens anpassning till kursdeltagarnas behov och betygskrav.

Tillkomsten av Lvux 82 innebär en rad väsentliga förändringar. De är ett utflöde av statsmakternas beslut. Avsikten med föreliggande skrift är att belysa riksdagens, regeringens och den statliga skoladministrationens, intentioner. Den belyser bakgrunden till och konkretiserar vissa väsentliga delar av gällande bestämmelser.

ARTHUR OLSSON

DOKUMENTDATABLAD

TITEL

KOMVUX enligt Lvux 82-

Kommentarer till vissa bestämmelser i förordningar, läroplan för kommunal vuxenutbildning och SÖ:s föreskrifter.

Utarbetad av Bengt Jacobson

Huvudinnehåll

Med utgångspunkt från Lvux 82 och förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning behandlas viktigare frågor inom komvux. Utvecklingen inom komvux sedan det första riksdagsbeslutet 1967 behandlas. Komvux har successivt förändrats för att svara mot de mål som gäller för komvux och de målgrupper som rekryterar komvux. De har betydelse för kursutbudet, såväl vilka kurser som anordnas som lokalisering och dimensionering. De enskilda kursernas struktur samt timplaner och kursplaner präglas också därav. Delmomentskurser och etappindelade kurser såväl som kursernas indelning i grunddel och fördjupningsdel behandlas. Även betygsättning och betygsdokument behandlas. Anpassningen av undervisningen till individuella behov förutsätter speciella insatser.

Nyckelord

Lvux 82, lokal arbetsplan, kursutbud, lokalisering, kursstruktur, timplan, delmomentskurser, etappindelade kurser, kursplaner, grunddel, fördjupningsdel, betygssättning, betygsdokument, stödåtgärder, invandrare, socialt handikappade.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FRÅN KVÄLLSVUX TILL LVUX	1
Komvux tillkomst	1
Förändrad inriktning av komvux	2
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR	4
Målgrupper	4
Mål och målgruppers betydelse för utformningen av komvux och grundvux	6
LOKAL ARBETSPLAN	7
Utformning	7
Grund för planering och utvärdering	9
KURSUTBUDET	10
Kursutbud och deltagarbehov	10
Lokalisering och dimensionering	10
Rekryteringseffekter	10
Arbetsmarknadens inverkan	11
Lokalisering av komvuxkurser	12
KOMVUX STRUKTUR	13
Fristående kurser	13
Timplaner	13
Regeringens riktlinjer	13
Fastställda timplaner	14
Kursstruktur	15
Delmomentskurser och s k modulkurser	15
En kurs i varje ämne	16
Etappindelning i allmänna ämnen	16
KURSPLANER	18
Riktlinjer för utformningen av kursplaner	18
Uppdelning i grunddel och fördjupningsdel	19
PEDAGOGISK-ORGANISATORISK ANPASSNING TILL INDIVIDUELLA BEHOV	22
Allmänna förutsättningar	22
Särskilda åtgärder	22
Invandrare	23
Socialt handikappade	23
Generella stödåtgärder	24

INNEHÅLLSFÖRTECKNING (forts.)

BETYG I KOMVUX OCH SSV	25
Betyg i en enskild kurs	25
Olika betygsdokument	26
Samlat betygsdokument	26
Slutbetyg	27
Avgångsbetyg	27
NOTER	29
LITTERATUR	32

FRÅN KVÄLLSVUX TILL LVUX

KOMVUX TILLKOMST

- 1) 1960 års gymnasieutredning föreslog bl a att statliga skolor för vuxna (SSV) skulle inrättas på ytterligare orter utöver Norrköping (1956) och Härnösand (1962), att kommunerna skulle anordna kompetensgivande vuxenutbildning i ämnen som fanns i gymnasiet och i fackskolan samt på grundskolans högstadium. De förra hade dittills studerats i s k kvällsgymnasier på ett 30-tal orter.
- 2) Yrkesutbildningsutredningen, YB, föreslog bl a att deltidskurserna i yrkesskolan skulle ingå i den kommunala vuxenutbildningen.
- 3) Riksdagen avvisade förslaget om ytterligare statliga skolor men följde förslaget om komvux. Komvux skulle dock vara ett frivilligt åtagande för kommunerna. Sö skulle medge kommun att anordna komvux och länskolnämnd skulle bestämma vilka slags kurser - grundskol-, gymnasie- eller yrkeskurser - som en kommun fick anordna. Kommuner fick däremot själv bestämma vilka kurser/ämnen man ville anordna. Kurserna skulle vara kompetensgivande och följa centralt fastställda läroplaner. Mål och riktlinjer i Lgr och Lgy skulle gälla och i teoretiska ämnen var kursplanerna identiska i ungdomsskolan och komvux. Däremot fastställdes från början särskilda - reducerade - timplaner. Yrkesutbildningen i komvux anknöts ej till linjerna i den blivande gymnasieskolan utan utformades som kurser i särskild yrkesinriktad utbildning, s k SY-kurser. Flertalet SY-kurser överfördes oförändrade från yrkesskolan. Många var inte arbetsmarknadsinriktade utan hade mera karaktär av hobbykurser. Denna del av SY-kurserna hade ofta stor likhet med studieförbundens cirklar, varför ett konkurrensförhållande uppstod.

FÖRÄNDRAD INRIKTNING AV KOMVUX

När komvux infördes var det angeläget att tillvarata "begåvningsreserven" och ge kompletteringsmöjligheter som en grund för högre studier. Vidare skulle vuxenutbildningen främja "framstegstakten i den svenska ekonomin" och tillgodose individens önskemål om allmän utbildning.

Det visade sig att - på samma sätt som skett och sker vid förbättringar i andra utbildningar - de som redan hade ett förhållandevis bra utgångsläge i första hand tog vara på de ökade möjligheterna. Deras efterfrågan blev avgörande för kursutbudets sammansättning.

Ganska snart började man ifrågasätta denna servicepolitiska inriktning inom komvux. Det var framför allt andra än skolmyndigheterna som krävde förändringar och förbättringar av vuxenutbildningen. De stora löntagar-

4) organisationerna LO och TCO framförde krav på förändringar och förbättringar av vuxnas studiemöjligheter.

6) Under 1970-talets första år behandlade riksdagen vuxenutbildningen och ett fördelningspolitiskt synsätt blev riktmärke. Komvux skulle inte enbart vara en meriteringsväg för redan studievana. Istället skulle utbildningsklyftorna överbyggas. De som bäst behövde utbildningen skulle i första hand beredas plats. Det är en rättvisefråga att ge dem som behöver det "en andra chans".

Konkret ledde besluten om korttidsutbildades och studieovanas bättre möjlighet att studera till

- . en ökad satsning på grundskolkurser
- . en kraftig höjning av schablontillägget till dylika kurser
- . en prioritering av arbetsmarknadsanpassade yrkeskurser
- . en viss begränsning av gymnasiekurserna i teoretiska ämnen.

Samtidigt behandlades vuxnas studiemöjligheter i ett flertal utredningar.

- 7) FÖVUX arbetade med uppsökande verksamhet inom ramen för folkbildningen,
 8) SVUX behandlade studiestödsfrågor och bl a resursfrågor. KAMU behandlade
 9) arbetsmarknadsutbildningen och folkhögskoleutredningen folkhögskolan. Inom
 10)
 11) SÖ utformades förslag till grundutbildning för vuxna, KK:s förslag om be-
 12) hörighet och antagning till högskolan fick också stor betydelse för komvux.
 De olika utredningarnas förslag behandlades under de närmaste åren av riksdagen, även om för komvux väsentliga reformer sköts på framtiden. Sålunda tillkom

- 13) . lag om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning (1974)
- 14) . särskilt vuxenstudiestöd (1975)
- 15) . tjänster som lärare vid skolväsendet i kommunerna (1975)
- 16) . ändrade bestämmelser för start av komvux kurser, bl a i glesbygd (1976)
- 17) . grundutbildning för vuxna (grundvux) (1977).
- 18) Inom SÖ genomfördes under åren 1975-1981 en rad uppföljningsundersökningar, vilka ledde till skrivelser till regeringen och förslag i SÖ:s årliga anslagsframställningar.
- 19) En del forskningsrapporter, som berör komvux, publicerades 1977 och efterföljande år.
- 20) 1978 tillsattes Komvuxutredningen (KvxU) och 1982 fastställdes en särskild läroplan för komvux och SSV (Lvux 82) vilken kompletterades 1983.

- 1967 Beslut om komvux
- 1968 Komvux startar
- 1970-1975 Beslut om ändrad inriktning
- 1974 KK-förslag om en kurs i varje ämne
- 1975 SÖ förslag om grundvux
- 1976 Timstudiestöd för grundvux
- 1977 Skyldighet för kommun att anordna grundvux
- 1975 Uppdrag till SÖ enl. KK:s förslag
- 1977 SÖ förslag om en kurs i varje (teoretiskt) ämne, indelning i etapper samt särskilda avgångsbetyg
Riksdagsbeslut om försök med etappindelade kurser
- 1978 SÖ, underlag för försöksverksamheten. (LÅKVUX) Start i 13 kommuner.
Komvuxutredningen tillsattes
- 1980 KvxU-förslag om särskild läroplan
- 1981 Riksdagsbeslut om LVUX
KvxU-förslag om kompletteringar till Lvux
- 1982 Lvux 82 fastställd
Riksdagsbeslut om kompletteringar
- 1983 Lvux 82 jämte kompletteringar fastställd
Mål och riktlinjer av regeringen
Tim- och kursplaner av SÖ
Kommentarmaterial, succesivt, av SÖ
Ändringar av Vf av regeringen
Föreskrifter (SÖ-FS) av SÖ.
- 1984 Beslut i anledning av Komvuxprop.
- 1974 SÖ förslag om ändrad struktur av yrkesutbildning.
- 1975 Försök med delmomentskurser.
- 1976 Försök med sk modulkurser. Samråd med arbetsmarknadsparter.
- 1978 Riksdagsbeslut om delmomentskurser modulkurser arbetsmarknadsinriktade SY-kurser

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR

MÅLGRUPPER

- 21) Under de första åren var det angeläget för komvux att ta tillvara "utbildningsreserven" och att ge möjlighet till komplettering av gymnasiebetyg. Snart nog ställdes krav på komvux att beakta fördelningspolitiska behov. Utbildningsklyftorna skulle överbryggas och de som tidigare fått minst utbildning och som hade störst behov av utbildning skulle i första hand beredas plats, ges en "andra chans".
- Vad som är "behov" är emellertid inte entydigt. Gör man en bedömning
- 22) utifrån utbildningsbehoven i samhället, kommer man till ett annat resultat än om man utgår från individernas upplevda behov av kompletterande utbildning. Gemensamt är dock att komvux skall ge formell eller reell kompetens. Yrkeskurserna skall vara arbetsmarknadsinriktade.
- 23) Alla vuxna som behöver kompetensinriktad utbildning får delta i komvux. Det är dock särskilt angeläget att rekrytera vissa grupper, främst korttidsutbildade, resurssvaga och socialt utsatta personer. Komvux är också till för dem som vill bredda och fördjupa sitt yrkeskunnande och dem som vill gå ut i arbetslivet, komvux har således betydelse även ur arbetsmarknadssynpunkt. En tredje grupp är de som behöver skaffa sig behörighet för högre studier.
- Under senare år har komvux även fått uppgifter för statligt och kommunalt
- 24) anställdas fort- och vidareutbildning. I en del fall kan olika intressenter, avnämare, vilja påverka kursutbud och utbildningens organisation och
- 25) utformning på ett sätt som åtminstone delvis avviker från vad som krävs för att tillgodose de grupper som komvux "framför allt skall erbjuda utbildning".

MÅL OCH MÅLGRUPPERS BETYDELSE FÖR UTFORMNINGEN AV KOMVUX OCH GRUNDEVUX

Det finns en rad hinder - verkliga eller inbillade - för att vuxna skall förverkliga sina studieplaner. Många saknar självförtroende, är rädda för en främmande miljö, har svårt att få tiden att räcka till och komma till skolan.

Möjlighet att finansiera studierna och närhet till utbildningen synes ha stor betydelse för många vuxna. Men också kursutbudet spelar in. Om man inte tror sig om att klara ett stort studieprogram kan en kurs inom ett område, som man känner till, vara en bra inkörspport. Förvisso skall komvux inte anordna "hobbykurser" och "turistspanska", men i sitt sammanhang och som barriärbrytare kan en svetskurs eller vävkurs såväl som en språkkurs vara bra. Enligt Lvux 82 bör utbildningarna inom komvux

26) prioriteras i följande ordning

- överbryggande utbildning motsvarande grundskolan, och kurser som tillgodoser behovet på arbetsmarknaden,
- kurser som ger formell behörighet och reell kompetens för högskolestudier,
- annan överbryggande utbildning på gymnasial nivå.

Den kompetensgivande utbildningen måste i olika avseenden utformas så att de som har störst behov av utbildningen söker sig till kurserna och ges möjligheter att genomföra dem. Såväl utnyttjandet av tillgängliga resurser och utformningen av kursutbudet som undervisningens planering och genomförande framgår av den lokala arbetsplan som skall finnas vid varje skolenhet.

Kursutbudet skall anpassas till de angivna målgruppernas behov och ges en fördelningspolitisk inriktning.

Lokalisering och dimensionering måste beakta såväl rekryteringseffekter som resurstillgång.

Komvux speciella struktur präglas bl a av

- fristående kurser och möjlighet till individuella studieprogram,
- timplaner som är reducerade i förhållande till motsvarande utbildningar i ungdomsskolan,
- kursernas struktur,
- kursplanernas innehåll,
- kursernas uppdelning på grunddel och fördjupningsdel,
- kursdeltagarnas medverkan vid planering och utvärdering av undervisningen,
- utformningen av åtgärder för olika kursdeltagare såväl SYO som inskolningsperioder, stödundervisning och studiehjälpling,
- undervisningens kvalitet bl a manifesterad i betyg.

LOKAL ARBETSPLAN

UTFORMNING

27) En lokal arbetsplan skall finnas vid varje skolenhet med komvux och SSV. Den skall också omfatta grundvux. Hur planen skall utformas, bestäms vid den enskilda skolenheten. Vissa allmänna riktlinjer kan dock anges. Sålunda skall den utgå från övergripande mål i Lvux och kursplanernas mål och huvudmoment. Dessa skall konkretiseras så att planen kan utgöra underlag för den kursplanering som läraren gör i samarbete med deltagarna i varje kurs. Skolstyrelsen anger de allmänna riktlinjerna för verksamheten i kommunen i samband med beslut om kursutbud och de resurser som kommunen ställde till förfogande.

Arbetet med den lokala arbetsplanen bör under de närmaste åren kunna utgöra en grund för arbetet med införandet av den nya läroplanen. De frågor som man finner vara av betydelse eller som framstår som problem bör tas upp. En möjlighet är att behandla några frågor mera ingående. Succesivt kan antalet dylika öka och innehållet förändras allteftersom man "växer in" i Lvux.

Som exempel kan nämnas vissa allmänna frågor, som är en förutsättning för undervisningen, nämligen

- en genomgång av de speciella målen för vuxenutbildning,
- konsekvenser av att studieovana och vuxna med begränsade eller "ojämna" förkunskaper är prioriterade målgrupper,
- åtgärder för att rekrytera dessa grupper och för att möjliggöra för dem att genomföra utbildningen,
- anpassning av kursinnehåll och arbetsformer och anknytning till vuxnas yrkeserfarenheter,
- planering av undervisningen så att hänsyn tas till de vuxnas studietituation i och utanför skolan.

Andra frågor som kan behandlas är hur tillgängliga resurser skall fördelas. Som exempel kan nämnas

- kursutbudets utformning med tanke på komvux målgrupper och avvägningen mellan fördelnings- och serviceinriktade krav,
- samrådet och samarbetet med lokala företrädare för arbetsmarknadens parter,
- tillgången på lokaler, utrustning och lärare,
- fördelningen av olika stödresurser bl a för stödundervisning och handledning, SYO och inskolning.

Komvux har en från ungdomsskolan avvikande struktur. Som en följd därav behöver man behandla hur undervisningen påverkas av t ex

- att komvux är uppbyggd av fristående kurser,
  - att, trots detta, vissa frågor skall belysas i flera ämnen, vilket måste ske olika om det är fråga om en enstaka kurs eller kurser i en "sammanhållen" studiegång,
  - att ett ämne är uppdelat i delmomentkurser eller i etapper,
  - att kurserna är uppdelade i grunddel och fördjupningsdel.
- Andra väsentliga frågor av gemensam natur, som kan tas upp, är t ex
- former för kursdeltagarnas medverkan i planering och utvärdering,
  - principer för betygsättning,
  - studie- och yrkesorientering för vuxna,
  - planering av lokalt utvecklingsarbete.

Den lokala arbetsplanen skall även utgöra en konkretisering av de olika kursplanerna och utgöra underlag för lärarnas och kursdeltagarnas planering och utvärdering i varje kurs. Arbetsplanen måste därför behandla även kursanknutna frågor. Det kan t ex gälla

- hur många lektioner som en kurs skall omfatta,
- under hur lång tid - veckor, månader, terminer - en kurs skall pågå,
- hur resurser för delning av gruppen och för studietekniska övningar skall utnyttjas,
- hur olika prov - muntliga eller skriftliga - bör anordnas,
- vad "kursen" skall omfatta, dvs vilket stoff skall behandlas och hur mycket tid skall användas för olika moment,
- vad bör i första hand behandlas på lektionstid och hur skall hemuppgifterna utformas,
- vad kan ingå i fördjupningsdelen och hur skall denna anknyta till grunddelen,
- vilka olika arbetsformer bör kunna ifråga.

GRUND FÖR PLANERING OCH UTVÄRDERING

Den lokala arbetsplanen är det grundläggande dokumentet för hur i första hand lärare och kursdeltagare skall kunna genomföra undervisningen. Arbetsplanen utgör således grunden för den planering som sker för varje kurs. Kursen bör också avslutas med en kursvärdering av lärare och kursdeltagare tillsammans. Dessa delar av undervisningen upplevs kanske negativt ibland. Lärarna är "rädda om" sina begränsade lektioner och många deltagare har med sig från tidigare skolor uppfattningen, att det är lärarens sak att sköta allt förberedelsearbete och se till att undervisningen är effektiv och leder till "bra resultat", dvs bra betyg.

- 28) Ett syfte med komvux är emellertid att deltagarna skall lära sig planera och ta ansvar för sina studier. Tillräcklig tid måste avsättas och läraren måste på olika sätt engagera deltagarna och underlätta för dem att medverka. Läraren måste förbereda denna del av undervisningen lika väl som andra verksamheter. Det finns en risk att några alltför vältaliga kursdeltagare "tar över" om läraren inte underlättar för de ovana och "den tysta majoriteten" att komma till tals.

- 29) Det är väsentliga frågor som skall tas upp i planeringsarbetet. Man skall bestämma vad av kursplanen som i första hand skall behandlas, vad som skall ingå i den för alla gemensamma grunddelen och ge exempel på lämpliga uppgifter inom fördjupningsdelen. Man bör också komma överens om i vilka sammanhang man skall pröva olika arbetsformer och vilka olika former av prov som bör användas. Inte minst viktigt är det att från början klarlägga på vilka grunder läraren avser att sätta betyg i kursen. Men det är inte bara kursdeltagaren som skall ges betyg. Man bör utvärdera kursen vid ett eller flera tillfällen och genomföra de förbättringar som kan göras. Den sammanfattande utvärderingen bör dokumenteras. Ansvaret för att läroplanens intentioner förverkligas och präglar planerings- och utvärderingsarbetet faller ytterst på lärare och skolledning.
- 30)

KURSUTBUDET

KURSUTBUD OCH DELTAGARBEHOV

- Det krävs ett mycket stort kursutbud om alla som behöver kompetensinriktad utbildning skall kunna få sina önskemål tillgodosedda. Resurser och rekryteringsunderlag omöjliggör detta, om man bortser från storstäderna. Vissa prioriteringar måste göras. Hänsyn måste därvid tas till de målgrupper, som i första hand skall komma ifråga. Det är inte givet att de kurser, som efterfrågas av flest personer, skall anordnas i första hand. Differentierade bestämmelser om lägsta starttal är ett utflöde av statsmaktens intentioner.
- 31)
- 32) Att ge elementära kunskaper i att läsa, skriva och räkna sker främst i grundvux, som kommunerna är skyldiga att anordna, men skall vid behov
- 33) också beaktas i alla komvuxkurser. Grundskolkurser (etapp 1) liksom arbets-
- 34) marknadsinriktade kurser är viktiga delar av kursutbudet.
- Alltfort bor många i områden som har varit och är underförsörjda både vad gäller ungdoms- och vuxenutbildning. Komvux måste så långt det är
- 35) möjligt spridas även till sådana områden.
- Resurserna är begränsade och därför måste ett ökat efterfrågetryck mötas även med större grupper, där avstånden inte får negativa effekter på rekryteringen. Det är viktigt att främja studier på fritid och att underlätta för dem, som kan och vill kombinera studier och förvärvsarbete.

LOKALISERING OCH DIMENSIONERING

Rekryteringseffekter

Syfte, målgrupper, kursstruktur och resurstillgång påverkar utbildningens omfattning och geografiska spridning. Närheten till en utbildning leder till större efterfrågan, högre sökandefrekvens. Ett brett utbud leder till en sammanlagt större efterfrågan. Avståndsfaktorns inflytande kan påverkas bl a genom ekonomiska insatser för den enskilde - bättre studiestöd, studier på betald arbetstid m m - eller tidsvinster t ex genom förbättrade resmöjligheter.

- 36) Avståndet upplevs ofta som ett stort hinder för vuxna, inte minst för dem som har familj. Många studerar jämsides med förvärvsarbete. Flertalet vuxna disponerar inte sin tid fritt för studier. Många studieovana upplever vägen till en främmande studiemiljö som ett svårforcerat hinder.

Arbetsmarknadens inverkan

- Komvuxstuderande är i många fall starkt ortsbundna. Det gäller även framtida yrkesverksamhet. Den lokala och regionala arbetsmarknadens behov är därför betydelsefull. Anordnande av yrkeskurser skall därför föregås av lokalt samråd med arbetsmarknadens parter. Detta måste beaktas och ses som något betydelsefullt.
- 37) Medan ungdomsutbildningen skall "förmedla allmänna och yrkesförberedande kunskaper som kan utgöra grund för individernas val av framtida verksamhet måste vuxenutbildningen med nödvändighet tillgodose mera närliggande och preciserade behov inom arbetsmarknaden". Många deltagare i komvux återgår till sitt tidigare yrke och kräver således inte nya jobb. Bedömningen av arbetsmarknadens behov vad gäller komvuxkurser kan och bör i många fall ske mera från individens syfte med utbildningen än t ex
- 38) i gymnasieskolan och i AMU. Komvux utnyttjas alltmer för utbildning av personal framförallt i statlig och kommunal tjänst i enlighet med riksdagens uttalanden. Likaså har gymnasial utbildning för försvaret överförts till komvux. KvxU förordade en fortsatt utveckling på vissa villkor. Denna växande del av komvux har naturligtvis en annan inverkan på arbetsmarknaden än jämförbar utbildning i gymnasieskolan och AMU.
- 39)

LOKALISERING AV KOMVUXKURSER

40) Komvux anordnas i mycket varierande omfattning i landets kommuner. Kommunerna avgör själva vilka kurser som man vill anordna inom ramen för de timmar som kommunen disponerar. Endast kurser, för vilka SÖ fastställt tim- och kursplaner, kan anordnas.

Man kan utveckla olika lokaliseringsmönster beroende på vilka faktorer man anser viktigast och sambandet mellan olika utbildningar. Därvid måste valfrihet och tillgänglighet vägas mot sparsamhet. SÖ har funnit att följande synpunkter kan rekommenderas.

41)

På "hemorten" anordnas

- . grundvux,
- . etapp 1 (grundskolkurser), främst på kvällstid.

I varje kommun, anordnas med kortare eller längre mellanrum,

- . etapp I i de ämnen i vilka endast en kurs - på dag- eller kvällstid - kan anordnas,
- . etapp II i vissa allmänna ämnen (gymnasieskolkurser), i första hand i svenska, engelska, matematik och samhällskunskap,
- . yrkesämnen (gymnasieskolkurser och SY-kurser), åtminstone mera frekventa och svarande mot kommunens behov.

I en av angränsande kommuner anordnas

- . etapp II i allmänna ämnen, som inte anordnas i samtliga kommuner,
- . kurser i yrkesämnen, som inte har tillräckligt antal sökande i var och en av kommunerna, eller endast kan anordnas oregelbundet eller kräver speciell utrustning,
- . etapp III/IV i allmänna ämnen, yrkeskurser av påbyggnadskaraktär o l.

Inom en större region anordnas

kurser med få sökande från varje kommun och med deltagare som normalt har antingen bibehållen lön eller utbildningsbidrag och därigenom är mindre avståndskänsliga.

KOMVUX STRUKTUR

FRISTÅENDE KURSER

- 42) Komvux har framförallt överbryggande uppgifter. Den skall bli en "jämna ut skillnader som skapats i ungdomsskolan". Vuxna skall också kunna bredda sitt kunnande eller vidareutbilda sig. För att möta ett skiftande utbildningsbehov krävs flexibilitet och kombinationsmöjligheter. Kurser på olika nivåer och av olika slag skall kunna kombineras. Normalt behöver vuxna inte lika omfattande och "fasta" studiegångar som ungdomar. Komvux är därför uppbyggt av fristående kurser.
- Dessa kurser kan emellertid även kombineras till program som leder till slutbetyg eller avgångsbetyg. Dylika mera omfattande studier bedrivs ofta som heltidsstudier, varvid karaktären av fristående kurser delvis försvinner. Majoriteten studerande deltar dock endast i enstaka kurser samtidigt.

TIMPLANER

Regeringens riktlinjer

- SÖ fastställer timplanerna efter de riktlinjer som regeringen utfärdat.
- 43) Enligt dessa får timtalen i komvuxkurser uppgå till en viss procent av antalet bruttotimmar i ungdomsskolan, dvs antalet vtr x 40v.

Grundskolkurser (etapp 1) får omfatta högst

45 procent av de sammanlagda bruttotimmarna i de ämnen i grundskolans högstadium, som får anordnas i komvux, utom i engelska, som relateras till hela grundskolan.

Gymnasieskolkurser i allmänna ämnen (etapp 2, 3 och 4)

får omfatta högst

45 procent av de sammanlagda bruttotimmarna i de längsta kurserna i de ämnen i gymnasieskolan, som får anordnas.

Gymnasieskolkurser i yrkesämnen på gymnasieskolans linjer (delmomentskurser) får omfatta en viss högsta och lägsta procentsats i varje enskilt ämne. I flertalet kurser gäller 60-70 procent av bruttotimtalet, i vissa gäller 45-55 och i andra 80.

Gymnasieskolkurser motsvarande specialkurser (delmomentskurser) får - beroende på specialkursens omfattning - omfatta

65-75 procent i specialkurser om ≥ 20 v i gymnasieskolan,
80-90 procent i specialkurser om 11-20 v i gymnasieskolan,
90 procent i specialkurser om ≤ 10 v i gymnasieskolan.

I SY-kurser fastställer SÖ timtalet.

Fastställda timplaner

- 44) Komvuxutredningen föreslog att det antal undervisningstimmar som gällt i försöksverksamheten med etappindelade kurser skulle utgöra grund för de nya timplanerna. Om man bortser från att etappindelningen i vissa ämnen ändrats och ändrat timtal därigenom blivit nödvändigt, har SÖ utgått från
- 45) försökstimplanerna.
- 46) Det innebär att även fortsättningsvis en del kurser har ett högre antal timmar än andra kurser i förhållande till ungdomsskolans timtal. Vissa generella förändringar har dock genomförts.
- Lägsta antal UT i allmänna ämne har höjts från 25 till 35.
  - Även vissa andra kurser har utökats, bl a svenska 1 med 40 och svenska 2 och 3 tillsammans med 30 (22 %). Dessutom har en ny kurs, svensk affärskommunikation, 45 UT ersatt de 15 timmarna i svenska på Ek.
- Samtliga "f.d. C-språk" (etapp 2) har utökats från 100 till 180 timmar. Samhällskunskap inkl arbetslivsorientering (etapp 2) har utökats med 20 timmar (25 %) och religionskunskap på So med tio (40 %).
- Jämfört med försökstimplanerna har historia 2 och 3 utökats med tio timmar (14 %) och franska/tyska (etapp 1) med 20 timmar (12 %).
- Vissa förskjutningar inom samma totalram har skett i vissa ämnen mellan etapperna till följd av ändrade kursplaner. Det gäller t ex naturkunskap 2 (+20), 3 (+15) och 4 (-35), fysik 2 (-20), 3 (+10) och 4 (+10), företags-ekonomi 2 (+5), 3 (-30) och 4 (+25).
- Tekniska ämnen följde tidigare gynnsammare bestämmelser. Trots detta har timtalet kunnat fastställas utan att reduceras. Till följd av etappuppbyggnader har dock vissa jämkningar mellan etapperna skett.

KURSSTRUKTUR

Undervisning och studieresultat i komvux skall kvalitetsmässigt uppnå samma nivå som i andra jämförbara utbildningar. Samtidigt skall en anpassning ske till vuxnas behov och intressen. Vuxnas erfarenheter skall tas tillvara och endast kompletteras. Utbildningens innehåll behöver därför inte vara identiskt med motsvarande kursplaner i ungdomsskolan.

Många vuxna kan endast delta i utbildning på sin fritid. Alltför omfattande kurser blir då rekryteringshindrande. En uppdelning av ungdomsskolans ämne underlättar även för den, som återkommer till utbildning efter en längre eller kortare tids annan verksamhet, att återuppta studierna på "rätt" nivå.

Delmomentkurser och s k modulkurser

De yrkestekniska ämnena på gymnasieskolans linjer är mycket omfattande. I komvux omfattar de mellan 1650 och 2150 timmar. För många vuxna är det inte möjligt att disponera så mycket tid. Flertalet har inte heller behov av utbildning i hela ämnet. En del behöver endast fakteoridelen, andra behöver visserligen både fakteori och arbetsteknik men endast i en del av ämnet. Flertalet vuxna behöver inte en lika bred utbildning som ungdomar och de som redan är yrkesverksamma önskar i många fall endast komplettera sitt arbetstekniska kunnande med fakteori.

- 47) De yrkestekniska ämnena har därför delats upp i delmoment. Varje delmoment utgör en kurs. De omfattar normalt mellan 100 och 200 timmar och måste omfatta minst 45 för att få anordnas separat. Många delmomentkurser kan omfatta enbart fakteori. I komvux upprätthålls således inte gymnasieskolans krav på integrerad fakteori och arbetsteknik.

Att anordna delmomentkurser innebär ofta praktiska problem. I gymnasieskolan bedrivs s k stationsutbildning, vilket innebär att utrustningen är otillräcklig för 12-16 deltagare t ex i en kurs i svarvning eller i metallbågsvetsning. Delmomentkurserna i yrkestekniska ämnen på linjerna Be, Ba, Et, Fo, Li, Tr och Ve har därför indelats ytterligare i fyra moduler vardera. Dylika moduler kan lokalt sammanföras till en kurs, utifrån tillgänglig utrustning. Varje sådan s k modulkurs skall alltid omfatta minst 90 timmar. Flertalet vuxna synes i första hand efterfråga utbildningar, som mera direkt anknyter till ett visst yrke. Många specialkurser visar sig liksom SY-kurserna vara mera efterfrågade än delmomentkurser hämtade från linjerna. De yrkestekniska inslagen i specialkurserna kan också anordnas i form av delmoment, medan SY-kurserna alltid anordnas i sin helhet.

En kurs i varje ämne

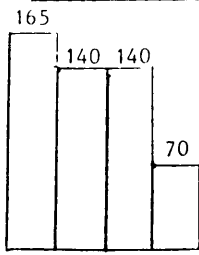
- 48) I gymnasieskolan finns många ämnen med samma beteckning, trots att innehåll och timtal är mycket olika beroende på vilken studieväg de förekommer. I komvux fanns på motsvarande sätt olika linjeanknutna kurser med olika tim- och kursplaner. Utanför de största tätorterna finns inte underlag för flera parallella kurser i ett ämne. I stället anordnades en av kurserna, oftast den mest omfattande, t ex NT-kursen i matematik. Till en sådan kurs hänvisades alla matematikstuderande och en form av "samläsning" ägde rum. Det innebar emellertid att en stor del, kanske majoriteten fick delta i en svårare kurs än de önskade och sedan hoppade av då NT-kursen pågått så länge som t ex en H-kurs eller SE-kurs skulle ha varat. I andra fall anordnades en kurs av tre olika och de sökande fick finna sig i att avstå helt eller gå i en kurs som de inte egentligen efterfrågade.
- Dessa otillfredställande förhållanden och kompetenskommitténs (KK) förslag till nya behörighetsregler, som förutsatte bättre spridning på kompletteringsmöjligheterna, ledde till att SÖ fick i uppdrag att utarbeta förslag till en kurs i varje teoretiskt ämne. Samtidigt skulle SÖ föreslå en så långt möjligt gemensam studiegång för vuxna. Därigenom kunde existerande "återvändsgränder", t ex i svenska på två- och treåriga linjer, elimineras. Inte heller anordnas flera yrkeskurser med i stort sett samma mål efter 1978. Sålunda får SY-kurser inte fastställas om delmomentskurser kan utnyttjas.
- 49)

Etappindelning i allmänna ämnen

- Kurserna i ett och samma ämne i gymnasieskolan kan variera mycket från linje till linje. Som en följd därav skiljde sig tim- och kursplaner åt även i komvux före tillkomsten av Lvux 82. Att konstruera endast en kurs med samma timtal och kursinnehåll i ett ämne var dock inte möjligt. Som exempel kan nämnas att den största gymnasieskolkursen i komvux i svenska hade 165 UT och den minsta 70 UT. I matematik hade den största 315 UT och den minsta 70. Det var därför nödvändigt att dela in kurserna i etapper, byggande på varandra. Tillsammans bildar etapperna en sammanhängande studiegång. Någon uppdelning i allmän eller särskild kurs finns inte i något ämne. Istället förekommer en ny kurs som ersätter både allmän och särskild kurs. Det har hävdats att en deltagare med kapacitet för och inriktning mot etapp 4 inte kan eller bör undervisas i etapp 2 tillsammans med dem som enbart efterfrågar etapp 2. Detta innebär omvända förhållandet mot tidigare då en deltagare, som endast behövde en kurs motsvarande etapp 2, tvingades delta i en alltför krävande kurs och som dessutom för dem blev oavslutad. Förändringen innebär således dels att alla får slutföra en viss kurs, dels att en ny kursplan utformats med hänsyn härtill.
- 50)

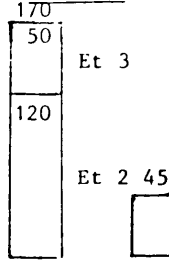

Komvux 1968-1983

Ek So EHNT Te

Lvux 82

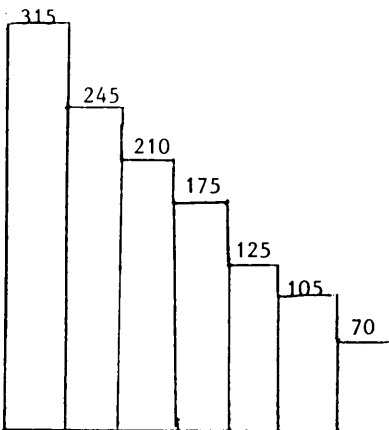
Et 3

Et 2 45

sv.
aff.-
kon.

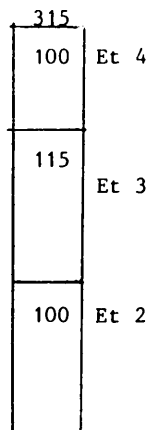
I svenska har fyra olika kurser ersatts av dels två kurser (etapp 2 och 3) dels en SY-kurs i svensk affärs-korrespondens.

Komvux 1968-1983

NT SE TeEL Te EkSo HESp Te

Lvux 82

Et 4

Et 3

Et 2

I matematik har sju olika kurser ersatts av tre kurser (etapp 2,3 och 4).

Egentligen skulle antalet kurser i komvux i vissa ämnen varit större än som var fallet 1968-1982. Begränsningen innebar att antalet timmar i komvuxkurserna inte var lika stort i förhållandet till gymnasieskolans på de olika linjerna.

- 51) Teoretiska ämnen som finns på både grundskolnivå och gymnasieskolnivå eller som har flera studiegångar, som leder till skilda kompetensnivåer, skall indelas i etapper, vanligen två eller tre och högst fyra. Varje etapp leder till en bestämd nivå, som i huvudsak motsvarar följande kompetens:
etapp 1	grundskolans högstadium
etapp 2	ett- och tvååriga studiegångar i gymnasieskolan
etapp 3	treåriga studiegångar i gymnasieskolan
etapp 4	avslutande etapp i omfattande studiegångar.

I etapp 1 i engelska ingår en inledande del ("nybörjar engelska") för vissa deltagare. Även i svenska, etapp 1, ingår en inledande del. Denna är förbehållen dem som är behöriga att delta i kursen svenska som främmande språk.

KURSPLANER

- 52) I komvux anordnas kurser motsvarande utbildningen på grundskolans hög- stadium, grundskolkurser (etapp 1). Kursen i engelska (etapp 1) omfattar undervisningen även på låg- och mellanstadierna. Den inledande delen står öppen endast för dem, som tidigare inte läst engelska. Denna del utgör ingen separat kurs. Även kursen i svenska, etapp 1, har en inledande del för dem som är behöriga att delta i svenska som främmande språk. I komvux anordnas även kurser motsvarande utbildningen på gymnasieskolans samtliga linjer samt i specialkurser och högre specialkurser. Dessutom anordnas SY-kurser.
- Estetiska ämnen och idrott får ej anordnas och hemspråk får endast anordnas som grundskolkurs. Arbetslivsorientering är integrerad i samhällskunskap.

RIKTLINJER FÖR UTFORMNINGEN AV KURSPLANER

- 53) Undervisning och studieresultat skall kvalitetsmässigt uppnå samma nivå som andra motsvarande utbildningar. Kursinnehållet skall emellertid anpassas till vuxnas behov och intressen. Det är "inte självklart att vuxna skall behöva läsa alla ämnen eller alla delar av kursen i ett ämne enligt läroplanerna för ungdomsskolan". Vuxna har livs- och yrkeserfarenhet som ungdomar saknar. Innehållet i de olika kurserna behöver således inte vara identiskt med jämförbara ämnen i ungdomsskolan. Undervisningen skall dock ge "godtagbart yrkeskunnande" i yrkeskurser.
- Hänsyn skall tas till de målgrupper som komvux i första hand skall rekrytera.
- 54) De har ofta brister i grundläggande kommunikationsfärdigheter från sin tidigare utbildning. Detta är inte ett problem som enbart beaktas i grundvux. I alla komvuxkurser måste vid behov utrymme ges för övning i grundläggande färdigheter i att tala, läsa, skriva och räkna. Därigenom kan risken för studieavbrott minskas.
- 55) Många uppfattar kunskap som vissa fakta, medan det man lärt sig utanför skolan betraktas som närmast värdelöst. Utbildningen skall vara målinriktad och systematiskt uppbyggd och ta vara på de erfarenheter de gjort i livet. Komvux struktur av enstaka kurser, etappindelning, delmomentskurser, fördelning på lärarledda lektioner och hemuppgifter samt uppdelning på grunddel och fördjupningsdel måste också påverka kursplanerna. Ett annat problem är att samma kursplaner gäller antingen man deltar i en enstaka kurs eller

- 57) i en "sammanhållen" utbildning. Vissa övergripande frågor behandlas i flera ämnen, t ex frågor som rör miljö, hushållning med resurser, fred och andra internationella förhållanden, invandring, kultur, ekonomi och arbetslivs- och arbetsmarknadsfrågor. Vidare skall vardagskunskaper spela en stor roll i undervisningen.
- 58) I försöksverksamheten med etappindelade kurser utformades de olika etapper-
nar med hänsyn till kursernas förekomst på olika linjer och fördelning på olika årskurser. Enligt Lvux skall varje etapp leda till en viss bestämd nivå. Därför utgår uppdelningen i etapper inte från linjer och årskurser utan från respektive ämnes struktur och karaktär.
- 59) Kursplaner för yrkesinriktad utbildning fastställs efter samråd med arbets-
marknadens parter. De skall utformas antingen för dem som saknar grund-
läggande yrkesutbildning eller för dem som behöver bygga på eller bredda
tidigare utbildning.

UPPDELNING I GRUNDEL OCH FÖRDJUPNINGSDEL

- 60) Samtliga kurser i komvux skall uppdelas i en grunddel och en fördjupnings-
del. Det gäller således både yrkesämnen och allmänna ämnen.
- 61) Delmomentskurserna skall liksom övriga yrkeskurser leda till godtagbart
yrkeskunnande. Olika kursdeltagare kan behöva olika lång tid för detta,
varför den tid som kan användas för fördjupningsuppgifter måste anpassas
till de enskilda deltagarna. Det är emellertid angeläget att alla del-
tagare får använda någon tid åt fördjupningsarbete.
- En uppdelning av kurserna är viktig, framförallt i de teoretiska ämnen.
Som riksdagen har framhållit möjliggör fördjupningsdelen en vuxenanpassning.
Komvux skall ge en överbyggande och kompletterande utbildning. Många vuxen-
studerande har yrkeserfarenhet eller har ett klart studiemål, som anknyter
till yrket eller förbereder för vidare studier. Studierna i komvux kan därför
begränsas jämfört med ungdomars. Det gäller även innehållet i de olika kurser-
na. Å andra sidan har vuxna behov eller intresse av att få ägna extra tid för
vissa delar av kursen. I fördjupningsdelen "väljer deltagarna olika arbets-
uppgifter utifrån sina behov och intressen. De prioriterar alltså en del av
kursen på bekostnad av andra delar". Även om vissa andra delar av kursen får
behandlas mera översiktligt, kan man undvika att behandla kursen i dess hel-
het ytligt och översiktligt. Framförallt lärare, men också en del kursdel-
tagare, har hävdat att detta är en risk i kurser med kraftigt reducerat tim-

tal jämfört med ungdomsskolan. Fördjupningsdelen är således kursens "intressedel".

- 62) Den är emellertid inte bara till för att individualisera kursinnehållet. Olika deltagare behöver olika lång tid på sig för en viss inläring. De kan också behöva arbeta på olika sätt. Samma slags arbetssätt passar inte alla. Var och en skall därför ges tillfälle att pröva olika arbetsformer. Fördjupningsdelen disponeras mera fritt efter deltagarnas val. Läraren ansvarar visserligen för att även fördjupningsdelen blir en meningsfull del av undervisningen. Grunddel och fördjupningsdel utgör tillsammans kurser, varför även fördjupningsdelen skall ges erforderligt utrymme i kurser på alla nivåer.
- 63) En uppdelning i grund- och fördjupningsdel skall göras i alla kurser/ämnen. Det är nödvändigt att begränsa grunddelen så att fördjupningsdelen får tillräckligt utrymme. I grundskolkurser (etapp 1) bör den därför omfatta en tredjedel av kursen. I yrkesämnena bör grunddelen ges så stort utrymme att deltagarna kan uppnå godtagbart yrkeskunnande. Det innebär att fördjupningsdelens omfattning måste anpassas individuellt.
- Den kan emellertid också utnyttjas så att deltagarna under inemot en tredjedel av tiden anpassar sin utbildning till sin yrkesverksamhet. Gymnasieskolkurser i teoretiska ämnen med "mycket lågt" antal undervisningstimmar kan inte heller delas upp på samma sätt som övriga kurser. SÖ har beaktat detta då timplanerna fastställdes. De minsta kurserna har tilldelats fler timmar än tidigare, men i ett tiotal kurser är antalet lägre än 45. I grundskolkurserna, som alla bör avdela en tredjedel av timmarna för fördjupningsdelen, omfattar fyra kurser endast 45 UT. För de gymnasieskolkurser i teoretiska ämnen, som omfattar färre UT än 45, bör inte generella riktlinjer för fördelningen mellan grunddel och fördjupningsdel anges. Det bör bestämmas från fall till fall, medan övriga kurser kan uppdelas enligt samma riktlinjer som i grundskolkurserna.

Det är ett syfte med komvux att deltagarna skall lära sig att planera sina studier, att anpassa dem till sina behov och att pröva olika sätt att arbeta. Flertalet deltar endast i ett mindre antal kurser och många deltar endast i kurser på en viss nivå. Fördjupningsdelen kan därför inte förbehållas de avslutande etapperna utan måste förekomma i tillräckligt stor omfattning i de olika etapperna. Däremot behöver de utformas olika i olika ämnen och på olika nivåer. Gemensamt är dock att kursdeltagarna efter sina önskemål kan gå vidare i ett eller ett par kursavsnitt och ges tillfälle att tillämpa olika arbetsmetoder efter eget val.

I grunddelen skall i princip behandlas samtliga huvudmoment. Den omfattar den kärna av kunskaper som alla behöver. I etappindelade ämnen utgör den en grund för fortsatta studier i en högre etapp. I yrkeskurser skall den vara så omfattande att deltagare, som anses ha förutsättningar att följa kursen, uppnår "godtagbart yrkeskunnande". Fördjupningsdelen ger kursen en individuell profil, antingen den studerande avser att studera vidare eller ägna sig åt yrkesverksamhet. Det är kursdeltagarnas intressen och behov som styr valet av arbetsuppgifter. Den kan användas till att befästa eller vidga kunskaper och färdigheter. Den kan också användas för specialisering. Deltagarna skall få pröva olika arbetssätt och främja både samarbete och självständigt arbete.

PEDAGOGISK-ORGANISATORISK ANPASSNING TILL INDIVIDUELLA BEHOV

ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Utbildningen skall anpassas till de vuxnas behov. De vuxenstuderande är emellertid ingen homogen grupp. Utanför de största tätorterna finns det vanligtvis inte underlag för parallella kurser. Det innebär att unga, välutbildade och studievana, som så snabbt som möjligt vill genomföra nödvändiga kompletteringar, blandas med äldre, studieovana med kort förutbildning, vilka ofta behöver vänja sig vid sin nya situation. De studerandes olikartade bakgrund och erfarenhet skall tas tillvara.

Även om målen i stort gäller lika för deltagarna i en kurs eller i ett studieprogram, tillkommer individuella behov och förväntningar. Deltagarna går in i en kurs med skiftande förutsättningar. Trots det skall de följa samma kursplan. De skall uppnå "godtagbart yrkeskunnande" eller andra kunskaper och färdigheter som räcker för viss yrkesverksamhet eller för fortsatta studier. Alla skall uppnå viss kompetens på en i förväg fastställd studietid.

Fastställda timplaner är således inte individuellt anpassade. De möjligheter som finns i AMU att öka studietiden efter individuell prövning saknar motsvarighet i komvux. I gymnasieskolan kan studieprogrammet individualiseras genom mindre eller större studiekurs. I komvux kan den studerande välja antal samtidigt lästa ämnen, även om den som är beroende av utbildningsbidrag, lön från arbetsgivare eller särskilt vuxenstudiestöd har ganska små möjligheter att själv bestämma takten. När det gäller den enskilda kursen ges inga möjligheter till individuell anpassning i detta avseende.

SÄRSKILDA ÅTGÄRDER

Komvux skall i första hand rekrytera korttidsutbildade, resurssvaga och socialt utsatta personer. Bland målgrupperna finns invandrare med språkproblem, svenskar med dålig förmåga att läsa, skriva och räkna samt med bristande studievana, medicinskt handikappade och socialt handikappade, bland dem bl a interner och arbetslösa.

- 64) Det räcker inte att enbart erbjuda de kurser, som de prioriterade deltagarna efterfrågar, och rekrytera dem till studier. Än viktigare är att ge deltagarna en reell chans att också fullfölja kursen. Varje sökande bör så

- 65) långt möjligt placeras i en kurs på "rätt" nivå. Det kan kräva betydande SYO-information men också individuell handledning för att klara ut vad de planerade studierna kräver och vilka möjligheter han eller hon har att genomföra dem.

Invandrare

- 66) Många invandrare har så stora brister i svenska språket att de inte kan klara av studierna i samma takt som svenska kursdeltagare. Förutom generella stödåtgärder kan invandrare nu genomgå en kurs i svenska som främmande språk på grundskolnivå. Där antalet inte räcker till för en sådan kurs kan de delta i 40 inledande lektioner i kursen svenska 1. Vidare anordnas kurs i hemspråk. Ytterligare en möjlighet står till buds, nämligen undervisning på annat språk än svenska. Detta har kunnat ordnas för finsktalande vuxna i främst grundskolkurser och några yrkesutbildningar.

Socialt handikappade

- 67) För såväl socialt som medicinskt handikappade kan speciella grupper bildas med särskilt lågt deltagarantal. En viktig verksamhet gäller intagna på kriminalvårdens anstalter. Många av dem måste bedriva studierna inom anstalten, vilket innebär speciella problem. Resursåtgång, gruppstorlek och kurstider måste vanligtvis avvika från de vanliga. Andra problem hänger samman med uppdelningen på lektioner och hemuppgifter, nödvändigheten att ha kontinuerlig intagning, koppling mellan teori och praktik samt motivation för deltagarna. Även lärarnas situation är mycket speciell. Samverkan med andra personalkategorier påverkar arbetet. Ett annat problem är kursplaneringen eftersom flertalet inte hinner fullfölja studierna under anstaltstiden. Kontakten med komvux i den kommun, dit en person flyttar efter anstaltstiden, innebär speciella och grannliga problem. Trots möjligheten att starta en grupp med endast fem deltagare, är det ofta svårt att anordna kurser. Den enskildes sociala situation är ofta mycket besvärlig och även om vederbörande är studiemotiverad, är det sällan möjligt att klara relationerna i en vanlig grupp. Det är därför synnerligen viktigt att utnyttja alla de möjligheter, som finns, att ordna de fortsatta studierna. Inte minst viktig är undervisningen för personer inom frivården.

Generella stödåtgärder

- Speciella svårigheter kan uppstå om deltagare med särskilda behov ingår i vanliga kurser. Visserligen måste de kursdeltagare som har de största
- 68) studiehindren alltid få påverka hela gruppens studietakt, stoffurval och arbetsmetoder, framförallt vad gäller grunddelen. Men i olika sammanhang och i varierande omfattning beroende bl a på vilken kurs, det gäller, krävs också extra insatser.
- 69) En möjlighet är att ge stödundervisning åt dem som verkligen behöver extra hjälp. Det gäller att se upp så att det verkligen är de som bäst behöver stöd som får del av denna resurs. Att anordna "öppet hus" för dem som vill - även för dem som vill öka chansen att få en fyra eller femma i betyg - stämmer inte med dessa intentioner. Behovet av stödundervisning måste verkligen prövas individuellt och ges en individuell utformning. Den måste sättas in vid den tidpunkt då en deltagare behöver hjälpen. Det kan emellertid vara svårt att få tiden att räcka till för extra lektioner om studietakten är för hård. Då bör studietiden för kursen sträckas ut och antalet reguljära lektioner i veckan minskas.

BETYG I KOMVUX OCH SSV

Komvux ger med grundskolan och gymnasieskolan likvärdig utbildning. Utbildningen i komvux skall således ha samma kvalitet och deltagarnas prestationer ligga på samma nivå som i ungdomsskolan. För den skull behöver kursplanerna inte vara identiska. Betyg ges efter varje avslutad kurs. I yrkeskurser krävs för betyg att man uppnått "godtagbart yrkeskunnande".

BETYG I EN ENSKILD KURS

- 70) Principerna för betygsättning i komvux överensstämmer med dem som gäller i ungdomsskolan. Det innebär att betyg ges i en femgradig skala utom i flertalet SY-kurser, i vilka betyget "Deltagit" ges. Några givna procentsatser för olika betygsgrader finns inte. Deltagarna i komvuxkurser utgör en egen referensram och skall således inte - såsom skedde före införandet av Lvux 82 - jämföras med elever i ungdomsskolan.
- 71) Betyg ges efter avslutad kurs. I ungdomsskolan förekommer ett ämne ofta i mer än en årskurs. Betyg kan då ges vid terminsslut, trots att ämnet inte är avslutat. Då ämnet avslutats tas hänsyn till tidigare givna betyg i ämnet. I komvux är flertalet teoretiska ämnen etappindelade. Varje etapp utgör - liksom en delmomentskurs - en avslutad kurs och efter sådan ges betyg. Betyget utgör en bedömning av prestationerna i en viss kurs. Om någon genom tidigare studier eller på annat sätt skaffat sig kunskaper och färdigheter, som påverkar studieresultatet, skall detta beaktas. Däremot kan man inte kräva - och betygsätta - kunskaper i en del av ett ämne, som inte ingår i den aktuella kursplanen. Det finns för övrigt inget krav på att först genomgå tidigare etapper för att få delta i den avslutande och erhålla betyg i denna. Del av ämne, som ingår i annan etapp, kan inte krävas för betyg i viss kurs. Förhållandet är likartat i delmomentskurser. Medan olika delar i ett yrkestekniskt ämne i gymnasieskolan kan innehålla stoff av betydelse för en annan del, ingår sådant stoff inte alltid i en viss delmomentskurs. Det oaktat kan en person delta i endast en kurs och erhålla betyg efter denna. Det skulle dessutom vara svårt att ta hänsyn till tidigare betyg, särskilt som en del nyligen kan ha genomgått föregående etapp eller kurs vid samma skola och med samma lärare, medan andra för länge sedan studerat vid en annan skola och i en annan skolform.

- 72) Betyg ges efter varje delmomentkurs som omfattar minst 45 timmar. Kortare delmomentkurser måste alltid anordnas tillsammans med en annan kurs så att timtalet sammanlagt uppgår till 45. Då räknas det som en kurs och ett gemensamt betyg ges. Moduler som ingår i en sk modulkurs betygsätts inte separat. Istället ges ett gemensamt betyg. I yrkeskurser ges betyg, graderat eller "Deltagit", endast om kursdeltagaren uppnått "godtagbart yrkeskunnande".
- 73) Vid betygsättning skall all tillgänglig information utnyttjas. Eftersom grunddel och fördjupningsdel tillsammans utgör en odelad kurs, skall bådadera läggas till grund för betyget. Det kan innebära att olika redovisningsformer behöver användas. I viss omfattning används prov. Kurskonferensen bestämmer inom ramen för det högsta antal timmar, som får användas för prov, vilken omfattning proven skall ha och hur de skall utformas, muntliga eller skriftliga. Proven kan skenbart förefalla ge ett rättvisande utslag men mäter endast delvis deltagarnas prestationer. Dessutom har framförallt skriftliga prov en benägenhet att styra undervisningen. Detta gäller inte minst centrala prov.
- 74)

OLIKA BETYGSdokUMENT

Samlat betygsdokument

- 75) Komvux är uppbyggd av fristående kurser. Den studerande kombinerar själv kurser efter sina förutsättningar och behov. Flertalet vuxna har inte behov av fullständigt slut- eller avgångsbetyg. Många vuxenstuderande behöver emellertid ett samlat betygsdokument, som utvisar det genomförda studieprogrammet. I sådant dokument införs betyg - graderat eller "Deltagit" - i slutförda kurser. Ett "samlat betygsdokument" kan innehålla mycket skiftande studieprogram.
- Den som deltar i en kurs får betyg även om han har betyg i motsvarande kurs/ämne tidigare. Detta får införas i det "samlade betygsdokumentet", medan det första betyget skall ingå i slut- och avgångsbetyg. Deltagare avgör själva vilka kurser och betyg som skall ingå i ett samlat betygsdokument.
- De vuxna bör i första hand välja de kurser de anser sig ha behov av,
för att överbrygga utbildningsklyftor,
för att vidga sitt yrkeskunnande,
för att tillgodose individuella önskemål.
- 76) Denna målsättning får delvis vika, om en vuxen av formella skäl behöver dokumentera fullständig grundskol- eller gymnasieskolkompetens. I slut- och avgångsbetyg skall ett betydande antal kurser ingå.

77) Slutbetyg

I slutbetyg ingår svenska 1 eller svenska som främmande språk, matematik 1, engelska 1, religionskunskap 1, samhällskunskap 1, historia 1, geografi, biologi 1, fysik 1 och kemi 1. I slutbetyg får även ingå franska 1 eller tyska 1 och hemspråk.

78) Avgångsbetyg

Följande tre avgångsbetyg ger allmän behörighet.

1. Avgångsbetyg 2, inom ekonomisk, humanistisk/samhällsvetenskaplig, naturvetenskaplig, teknisk eller yrkesinriktad sektor.
2. Avgångsbetyg 3, inom ekonomisk, humanistisk/samhällsvetenskaplig, naturvetenskaplig eller teknisk sektor.
3. Avgångsbetyg från åk 4, teknisk linje.

Avgångsbetyg 2 omfattar

- svenska 2, engelska 2, matematik 2 och samhällskunskap 2,
- sektorsämnen, i förväg fastställda för alla, i ekonomisk 5 kurser, humanistisk/samhällsvetenskaplig 5 kurser, naturvetenskaplig 4 kurser och teknisk sektor 5-6 kurser, yrkesinriktad sektor 700 UT,
- minst ett fritt valt ämne,
- totalt 1100 UT (E,H/S,N) eller 1400 UT (T,Y).

Avgångsbetyg 3 omfattar

- svenska 3, engelska 2, matematik 2 och samhällskunskap 2,
- sektorsämnen, i förväg fastställda för alla, i ekonomisk 6 kurser, humanistisk/samhällsvetenskaplig 7 kurser, naturvetenskaplig 4 kurser och teknisk sektor 7-8 kurser,
- minst ett fritt valt ämne,
- totalt 1500 UT (E,H/S, N) eller 1700 UT (T).

Avgångsbetyg 3 kan ej erhållas inom yrkesinriktad sektor.

Yrkeskurser i avgångsbetyg 2, yrkesinriktade sektorn, kan ingå i avgångsbetyg 3 endast som fritt valt ämne.

Avgångsbetyg från åk 4, teknisk linje omfattar

- avgångsbetyg 3, teknisk sektor, eller uppfyller kraven härför,
- tekniska ämnen i åk 4 T enligt SÖ:s bestämmande.

Sådant betyg torde alltid omfatta även minst ett fritt valt ämne, eftersom det utgör krav för avgångsbetyg 3.

Avgångsbetyget utfärdas även för den som avslutar studierna i gymnasieskolans åk 4, vilket ofta är nödvändigt av resursskäl.

Fritt valda ämnen kan utgöras av kurser i allmänna ämnen, yrkesämnen (delmomentkurser eller sk modulkurser) och SY-kurser. Även ytterligare etapper av obligatoriska kurser och sektorskurser kan ifrågakomma.

Följande tre avgångsbetyg ger yrkeskompetens

1. Avgångsbetyg 2, yrkessektorn,

Om betyg erhållits i samtliga kurser som tillsammans motsvarar yrkestekniskt ämne eller motsvarande på linje i gymnasieskolan.

Arbetsteknikdelen kan dokumenteras på olika sätt,

2. Avgångsbetyg från fullständig specialkurs och högre specialkurs,

3. Avgångsbetyg från SY-kurs.

NOTER

KOMVUX TILLKOMST

- 1) 1960 års gymnasieutredning. Vuxenutbildning i gymnasium och fackskola. SOU 1965:60.
- 2) Yrkesutbildningsberedningen. Yrkesutbildningen. SOU 1966:3.
- 3) Prop 1967:85 Angående vissa åtgärder inom vuxenutbildningens område.
- 4) LO:s vuxenutbildningskommitté (LOVUX). Fackföreningsrörelsen och vuxenutbildningen (1969). Vuxenutbildning. Fakta, erfarenheter, förslag (1971). Ny vuxenutbildning - ny skola (1974).
- 5) TCO:s utbildningsnämnd. Vuxenutbildning - Återkommande utbildning (1973)
- 6) Prop 1970:35, 1971:37, 1973:54, 1975:23, 1977/78:36.
Olika stats- och budgetpropositioner.
- 7) Kommittén för försöksverksamhet med vuxenutbildning (FÖVUX). Vidgad vuxenutbildning. SOU 1974:54.
- 8) Kommittén för studiestöd åt vuxna (SVUX). Studiestöd åt vuxna. SOU 1974:62.
Utbildning för vuxna. SOU 1975:59.
- 9) Kommittén för översyn av arbetsmarknadsutbildningen (KAMU). Utbildning för arbete SOU 1974:79.
- 10) 1973 års folkhögskoleutbildning, Folkhögskolan. SOU 1976:16.
- 11) Kompetenskommittén (K.K). Om behörighet och antagning till högskolan. SOU 1974:71.
- 12) ALFAVUX, Alfabetiseringsundervisning i Sverige. Förslag till utbildning. SÖ 1975.
- 13) Prop 1974:148. Förslag till lag om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning. Lag 1974:981.
- 14) Prop 1975:23. Om vidgad vuxenutbildning samt studiestöd till vuxna m m.
- 15) Förordning om tjänster som lärare vid skolväsendet i kommun, 1975:337.
- 16) Budgetprop. 1975/76:100, bil 12.
Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 1971:424, 22 § (1976).
- 17) Budgetprop 1976/77: 100, bil 12.
Förordning om timersättning vid grundläggande utbildning för vuxna, 1976:327.
Förordning om grundutbildning för vuxna, 1977:537.
- 18) Se avsnittet LITTERATUR
- 19) Se avsnittet LITTERATUR
- 20) Komvux-utredningen. KOMVUX - kommunal utbildning för vuxna. SOU 1982:29.
Läroplan för kommunal vuxenutbildning. 1982 och 1983. Lvux 82.
- 21) Lvux 82. Mål och riktlinjer, avsnitt 1.1 och 1.2.
- 22) Bp 1981/82:100, bil 12. F Vuxenutbildning

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR

- 23) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 1.3.
Förordning om kommunal och statlig vuxenutbildning, 32, 33 a, 38 §§.
- 24) Personalutbildningsutredningen. Statlig personalutbildning. SOU 1978:41.
Utredning om företagsutbildning. Utbildning i företag, kommuner och landsting. SOU 1977:92.
Komvuxutredningen, KOMVUX-kommunal utbildning för vuxna. SOU 1982:29.
Budgetprop 1977/78:100, bil 12.
- 25) Prop 1979/80:7 och FÖU 1979/80:5 samt Bp 1981/82:100, bil 12 ang överförande av försvarets gymnasiala utbildning främst till komvux.
- 26) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 1.4.

LOKAL ARBETSPLAN

- 27) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning 16 e §.
Lvux 82, Inledning 4 samt Mål och riktlinjer, avsnitt 2.4.
- 28) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 4.1.
- 29) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 4.3, 4.4, 4.5.
- 30) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 4.8 och 6.6.

KURSUBUDET

- 31) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning 22-24 §§.
- 32) Förordningen om grundutbildning för vuxna.
- 33) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.2.
- 34) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning 14 a § 2 st.
Lvux 82, Mål och riktlinjer avsnitt 3.1, st 1.
Bp 1981/82:100, bil 12. F. Vuxenutbildning.
- 35) Regleringsbrev för bå 1983/84 avseende anslag till vuxenutbildning. F 4, särskilda villkor p 6.
- 36) Komvux maj-82 (Sö 1982) avsnitt 3.4.2.
Samverkan mellan olika frivilliga utbildningar, (Sö 1983) avsnitt 6.4.2.
- 37) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning 14 a §.
- 38) Bp 1982/83:100, bil 12. Översikt.
- 39) Se 24 och 25 ovan.
- 40) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning 14 a §.
Komvuxutredningen, Komvux - kommunal utbildning för vuxna. SOU 1982:29 (s 181).
Direktiv till utredning om effekten av vuxenutbildningarna (1983).
- 41) Sö:s långtidsbedömning 1983 (LB 83).
Bp 1982/83:100, bil 12. F 4. Bidrag till kommunal vuxenutbildning m m.
Se även Samverkan mellan olika frivilliga utbildningar (Sö 1983), avsnitt 5.4.

KOMVUX STRUKTUR

- 42) Bp 1982/83:100, bil 12. F 4. Bidrag till kommunal vuxenutbildning m m
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.1, 4.9 st 1, 6.1 st 2, 6.7 st 1.
- 43) Förordning 1983-05-05 om riktlinjer för att fastställa timplaner m m för kommunal vuxenutbildning (Sö-FS 1983:95).
- 44) Komvuxutredningen, Förslag till läroplan för kommunal vuxenutbildning (1980) och Förslag till kompletteringar till läroplan för kommunal vuxenutbildning (1981).
Prop 1982/83:2 om kompletteringar till 1982 års läroplan för kommunal vuxenutbildning m m, avsnitt 2.7.
- 45) Underlag för försöksverksamheten med etappindelade kurser, Sö, 1978-03-10.
Fastställande av tim- och kursplaner för grundskolkurser (etapp 1), Sö 1982-04-08
- 46) Fastställande av timplaner för gymnasieskolkurser, Sö 1983
- 47) Regeringens riktlinjer 1976-05-26 ang utveckling av delmomentkurser.
Bp 1977/78:100, bil 12, F Vuxenutbildning.
Förordning 1983-05-05 om riktlinjer för att fastställa timplaner m m för kommunal vuxenutbildning, (Sö-FS 1983:95).
Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning 16 a §.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.2.
Lvux 82, Allmänna delen, avsnitt Delmomentkurser.
- 48) Förslag till linje- och ämneskonstruktion inom kommunal vuxenutbildning, Sö 1977.
- 49) Kompetenskommittén (K.K) Om behörighet och antagning till högskolan. SOU 1974:71.
Prop 1975:9 om reformering av högskoleutbildning m m.
Regeringens uppdrag 1975-05-29 åt Sö.
Förordning 1978-06-29 om riktlinjer för att fastställa timplan m m för kommunal vuxenutbildning.
- 50) Prop 1980/81:203, avsnitt 2.5.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 5.1.
- 51) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning 16 a §.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.2.

KURSPANER

- 52) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 1, 12 och 13 §§ samt 32 §.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 5.1 och 6.1.
- 53) Prop 1982/83:2, avsnitt 2.3.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.1 st 2 och 3.2 st 1-3.
- 54) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 6.6.
- 55) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.2 st 4 och 3.6.
- 56) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.2.
- 57) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.7.

- 58) Underlag för försöksverksamhet med etappindelade kurser i kommunal vuxenutbildning, SÖ 1978-03-10 och 1979-09-14.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.2.
- 59) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 16 b §.
- 60) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 16 c §.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.3.
- 61) Prop 1982/83:2, avsnitt 2.3, UbU 1982/83:1.
- 62) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 4.5.
- 63) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.3 och 4.4.

PEDAGOGISK-ORGANISATORISK ANPASSNING TILL INDIVIDUELLA BEHOV

- 64) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.1, st 3.
- 65) Prop 1982/83:2, avsnitt 2.3.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.2, 2.5 och 3.9.
- 66) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 13 §.
Fastställande av tim- och kursplaner för grundskolkurser (etapp 1). SÖ 1982
Förordning 1981-06-25 om försöksverksamhet med grundskolkurser på invandrarspråk.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.8, stödundervisning.
- 67) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 23 a och 24 §§.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.8.
Komvux och grundvux i anstalt och inom frivård, SÖ 1983.
- 68) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.1 st 3, 4.1 och 4.2.
- 69) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 17 §.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.5 och 3.8.

BETYG I KOMVUX OCH SSV

- 70) Prop 1982/83:2, avsnitt 2.8.
Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 41 och 42 §§.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 4.8 och 6.6.
- 71) Prop 1982/83:2, avsnitt 2.4.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 2.2 och 4.8 st 4.
- 72) Förordning 1978-06-29 om riktlinjer för att fastställa timplan m m för kommunal vuxenutbildning.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 6.3 och 6.6.
- 73) Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 3.2 st 5 och 4.8 st 4.
- 74) Förordning 1983-05-05 om riktlinjer för att fastställa timplaner m m för kommunal vuxenutbildning (SÖ-FS 1983:95).
Fastställandet av timplaner för gymnasieskolkurser, SÖ 1983
Föreskrifter ang prov, (SÖ-FS 1983).
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 4.8 och 3.2 st 5.
- 75) Prop 1982/83:2, avsnitt 2.8 (sid 20).
Bp 1981/82:100, bil 12 (sid 563 nederst).
Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 44 a §.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 4.9 och 6.1 st 2.
- 76) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 44-45 §§.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 4.9, 5.4 och 6.7.
Föreskrifter ang jämförbara betyg ("översättningstabell") (SÖ-FS 1983).
- 77) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 44 b §.
Lvux 82, Mål och riktlinjer, avsnitt 5.4.
- 78) Förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning, 44 c, d, e, f och g §§.
Lvux 82, Mål och riktlinjer 6.7.

LITTERATUR

Propositioner, utredningar, förordningar och föreskrifter

Komvux och grundvux har behandlats i olika propositioner och offentliga utredningar (SOU). Till de viktigaste hänvisas i texten. Se avsnittet NOTER. Grundläggande bestämmelser återfinns i dels olika regeringsförordningar, av vilka de viktigaste är förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning (1971:424), omtryckt i SFS 1983:511, förordningen om grundutbildning för vuxna (1977:537) jämte senare ändringar, skolförordningen (1971:211) omtryckt i SFS 1983:721 - vissa delar gäller även för komvux och grundvux, förordningen om tjänster som lärare vid skolväsendet i kommun (1975:337) jämte senare ändringar, förordning om 1982 års läroplan för kommunal vuxenutbildning, 1982-03-11, förordning om ändring av förordningen den 11 mars 1982 om 1982 års läroplan för kommunal vuxenutbildning, dels i Läroplan för kommunal vuxenutbildning, allmän del, 1983, dels i SÖ:s föreskrifter i anledning av resp förordningar och Lvux, publicerade i SÖ-FS. Till läroplanen (Lvux 82) hör även av SÖ successivt utgivna kommentar-material. Beträffande ovannämnda bestämmelser se avsnittet NOTER.

Vissa översikter

Frågor rörande komvux och grundvux behandlas bl a i SÖ:s långtidsbedömningar (LB), SÖ:s årliga anslagsframställningar. KOMVUX, en handbok för kommunal vuxenutbildning, B Jacobson, LIBER 1978, Kommunal vuxenutbildning. Översikt över forsknings- och utvecklings arbete. H Eklund. Linköping 1979. Utvecklingsarbete med inriktning mot eftersatta grupper inom vuxenutbildningen. Pedagogiska nämndens redogörelse för verksamheten budgetåret 1979/80, SÖ 1980. Komvux-utredningen (SOU 1982:29) redovisar resultatet av vissa undersökningar (avsnitt 3.1 och 10). Samverkan mellan olika frivilliga utbildningar. B Jacobson, SÖ 1983.

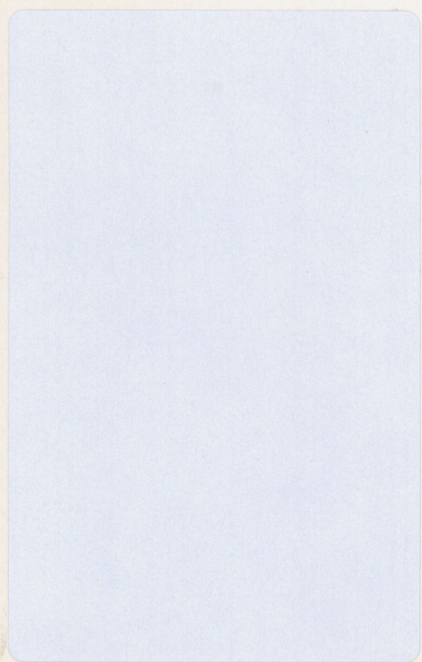
Rapporter

Backman B., Yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning. Planering och genomförande av kurser. SÖ 1980
 Borgström L., Bromsjö B., Jonsson H & Olsson K., "Grundskolstudier för vuxna". (GRUV) Ped. Centrum, Stockholm. 1979
 Borgström L & Skog-Östlin K "Vuxnas utbildningsbehov i teori och praktik", 1980
 Broström A & Ekeröth G "Vuxenutbildning och fördelningspolitik". Avh. Uppsala 1977
 Byström J-E., "Åter ut i arbetslivet". Uppsala. Ped. inst. 1980
 Dahlgren L-O., "Forskning kring inlärning och undervisning i vuxenutbildningen". Göteborg 1979
 Fransson, A., "Metodik vid handledda självstudier inom kommunal vuxenutbildning" (TUME) 1978
 "Metoder och arbetsformer" PM, komvuxutredningen 1981 (Se SoU 1982:29 avsnitt 10.2)

- Grundin, H., "Läs- och skrivfärdigheter hos vuxna", Linköping 1977
- Henriksson, K - Lindberg, I., (Red) "Tröskelnivå i svenska för vuxna invandrare". SÖ 1981
- Holm, E. & Haggström, N., "Regional rekrytering till universitet och högskolor under 1960-talet". SoU 1972:23
- Hult, H., "Vuxenstuderandes studiesituation - en undersökning utförd inom kommunal vuxenutbildning". Avh Linköping 1979
- Höghjelm, R., & Rubensson, K., "Undervisningen i komvux. En studie i lärares och skolledares uppfattningar". Stockholm 1981
- Jacobson, B., "Analys av elevstrukturen vid statens skolor för vuxna". SÖ 1977
- "Läroplanen i praktiken". SÖ 1978
- "Kommunal vuxenutbildning 1978-80. Speglat i intervjuer och rapporter av gymnasieinspektörer". SÖ 1980
- "KOMVUX maj-82". SÖ 1982
- Kilborn, W., "Ämnesmetodiska processanalyser inom komvux". 1979
- Larsson, S., "Studier i lärares omvärldsomfattning: Särdrag hos vuxenstuderande". Ped inst Göteborg 1981
- Lepik, A., "Kriterier för läromedel i vuxenutbildningen" (KLÄV), SÖ 1979
- Levin, T., "Komvux och grundvux i anstalt och inom frivård", SÖ 1983
- Lidhagen, M., "Uppföljning av verksamheten inom yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning". SÖ 1977
- Mann, Y., "Grundkurs för städpersonal. Uppföljning av verksamheten 1980/82". SÖ 1981
- Mejer, N. & Swartling, I., "Metoder och arbetsformer i vuxenundervisningen". Ped Centrum, Stockholm 1978
- Nilsson, L., "Motiven till och innebörden av nyorientering av yrkesundervisningens inriktning och utformning under 1980-talet". PM, Komvuxutredningen 1981. (Se SoU 1982:29, avsnitt 10.2)
- Olsson, K., "Uppföljning av komvux-elever". Ped Centrum, Stockholm 1981
- Palm, R., "Deltagare i grundskolkurser inom kommunal vuxenutbildning". SÖ 1976
- Rolf, M., "Läroplansanpassning och läromedelsutveckling inom vuxenutbildningen". Slutrapport från LIV-projektet. SÖ 1978
- Rubensson, K., "Rekrytering till vuxenutbildning". Avh. Göteborg 1975
- Rubensson, K. & Höghjelm, R., "Undervisningsprocessen och studieavbrott i vuxenutbildning", 1978
- Sandahl, Å., "Utvärdering av försöksverksamheten med svenska som främmande språk 1981/82". SÖ 1982
- Sköld, M., "Vuxenutbildning - vardagsinläring", Brevskolan. Stockholm 1979
- Stjärnlöf, S., "Svenska deltagare i grundutbildning för vuxna". SÖ 1983
- Svensson, A. & Borgström, L., "Invandrare i kommunal vuxenutbildning". SÖ 1978
- , Thorell, E. & Englund, R., "Undervisning på finska inom kommunal vuxenutbildning". Uppföljning av försöksverksamhet. Rapporter SÖ 1980, 1981, 1982
- "Grundutbildning för vuxna". Uppföljningsrapporter SÖ 1979, 1980, 1981
- Yngre elever i kommunal vuxenutbildning 1978 och 1981. SÖ (P1 och G 2) 1980 och 1983
- Zackari, G., "Utvärdering av försöksverksamheten med etappindelade kurser i kommunal vuxenutbildning". SÖ 1981
- Ördell, C. & Grill, H., "Arbetsformer inom vuxenutbildningen" (ARBVUX) Rapporter, SÖ 1975-1980

ISBN 91-7662-043-3

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983

